

Esterin kirja

Tausta

Esterin kirjan tapahtumat sijoittuvat persialaisaikaan ja kuningas Kserkseen aikaan (485-465 eKr.). Kauniista juutalaistyöstä Esteristä tulee yksi suurkuninkaan vaimoista. Hänen rohkea esiintymisensä ja hänen kasvatti-isänsä Mordokain viisaus pelastavat suurvallan alueella elävät juutalaiset kansanmurhalta.

Nykyisessä muodossaan kirja kertoo ne tapahtumat, joiden muistoksi juutalaiset viettävät purim-juhlaa. Itse kertomus saattaa olla vanhempi kuin kirjan nykymuoto. Juhla mainitaan ensimmäisen kerran Esterin kirjan ulkopuolella Toisessa Makkabilaiskirjassa, joka on kirjoitettu ensimmäisellä vuosisadalla ennen Kristusta.

Kirjan tapahtumat sijoittuvat Palestiinan ulkopuolelle diasporaan ja ne on kerrottu nimenomaan tästä näkökulmasta käsin. Ne sijoittuvat Persian suurvallan historiaan ja vieraaseen kuningashoviin. Taitavasti kerrottu kertomus osoittaa hyvää Persian olojen ja hallinnon tuntemusta. Kirja on ilmeisesti syntynyt vielä persialaisaikana, vaikka käsitykset sen syntyajasta vaihtelevat suuresti.

Usein on kiinnitetty huomiota Esterin kirjan tiettyihin piirteisiin. Kirja ei juuri edes mainitse Jumalaa eikä myöskään juutalaisia tapoja. Näin sen on nähty toisinaan poikkeavan paljonkin muista Vanhan testamentin kirjoista. Kuitenkin kertomus muistuttaa hyvinkin paljon kertomusta Joosefin vaiheista Egyptissä. Niin Ensimmäinen Mooseksen kirja kuin Esterin kertovat tapahtumia mainitsematta Jumalaa, joka kuitenkin on koko tapahtumasarjan takana. Esterin kirja puhuu Jumalan salatusta toiminnasta historiassa. Kansan eläessä ylivoimaisen vallan alla ja vihollisten punoessa juoniaan Jumala näyttää vaikenevan, mutta viime kädessä varjelee sittenkin omansa. Esterin kirja luo uskoa tulevaisuuteen: Kaikkivaltias Jumala ei hylkää omiaan.

Erkki Koskenniemi

Kertomus

Esteristä tulee kuningatar

Susanin kaupunki kihisi jännityksestä. Oli koittanut päivä, jolloin Persian kuningas Kserkses valitsisi itselleen uuden puolison. Maan kauneimmat tytöt oli kutsuttu palatsiin. Jo vuoden ajan he olivat saaneet syödäkseen erikoisruokia. Lisäksi heille oli annettu erilaisia kauneushoitoja, jotta he olisivat kauneimmillaan kuninkaan eteen tullessaan.

Eräs palatsiin kutsutuista tytöistä oli nimeltään Ester. Hän oli juutalainen. Koska Esterin vanhemmat olivat kuolleet hänen ollessaan vielä lapsi, hän asui setänsä luona. ”Uskon kuninkaan ottavan sinut vaimokseen, koska olet niin kaunis”, setä Mordokai sanoi Esterille. ”Mutta älä kerro hänelle, että olet juutalainen. Ester toimi setänsä ohjeiden mukaisesti. Kuningas todellakin valitsi Esterin, koska tämä oli poikkeuksellisen kaunis. Koko kaupunki sai viettää juhlaa. Ja Kserkses antoi kaikille runsaita lahjoja kuten kuninkaan kuului.

Mordokai paljastaa salahankkeen

Ester nautti elämästään palatsissa. Hänen setänsäkin oli siellä työssä. Sedältään Ester sai aina tietää, mitä suuren hovin muissa osissa tapahtui. Eräänä päivänä Mordokai oli kovin huolissaan, ”Kuulin juuri, että kaksi miestä aikoo surmata kuninkaan”, hän kertoi Esterille. Ester meni heti kuninkaan luo. Varmistuttuaan salaliitosta Kserkses rankaisi syyllisiä. Kuningas merkitytti Mordokain nimen muistikirjoihinsa, ettei unohtaisi miestä, joka pelasti hänen henkensä.

Haman päättää tuhota juutalaiset

Vuodet kuluivat. Kuninkaalla oli uusi neuvonantaja. Tämä oli kuitenkin ylpeä ja ilkeä. Kun neuvonantaja Haman kohtasi kadulla tai palatsissa muita ihmisiä, hän vaati heitä polvistumaan edessään. Mordokai ei osoittanut Hamanille tällaista kunnioitusta. ”Minä polvistun vain Jumalan edessä, en kenenkään ihmisen.” Tämä vuoksi Haman vihasi Mordokaita. Hamanin mielestä oli tullut aika päästä eroon Mordokaista ja muista juutalaisista. Niinpä hän lähti kuninkaan puheille. ”Tässä maassa on monia, jotka eivät elä kuten me. He eivät edes tottele lakejamme”, Mordokai valitti. ”Neuvonantajanne suosittelisinkin Teitä tuhoamaan nämä kansalaiset.” Haman oli älykäs. Ei siis ollut ihme, että kuningas piti ajatusta toteuttamisen arvoisena. Pian hän antoikin käskyn, jonka mukaan kaikki juutalaiset oli surmattava.

Mordokai pyytää apua Esteriltä

Kuultuaan kuninkaan päätöksestä Mordokai meni tapaamaan Esteriä. ”Tämän on Haman saanut aikaan”, Mordokai sanoi. ”Hän ei olisi uskaltanut tehdä tätä, jos olisi tiennyt sinunkin olevan juutalainen. Mene pyytämään kuninkaalta, että hän säästäisi henkemme.” ”Saan mennä kuninkaan luo vain silloin kun hän kutsuu minua”, Ester kertoi. ”Jos menen pyytämättä, hän saattaa suuttua ja tappaa minut. Siksi toivonkin, että rukoillette puolestani.” ”Totta kai rukoilemme”, Mordokai vastasi. ”Ehkä Jumala tahtoi sinun pääsevän Persian kuningattareksi juuri sitä varten, että pelastaisit kansamme.”

Ester meni hiljaa valtaistuinsaliin. Hän tiesi rikkovansa palatsin sääntöjä. Mutta kuningas olikin mielissään hänen tulostaan. ”Mitä haluaisit, kuningattareni?” Kserkses kysyi. ”Kutsuisin kuninkaan pitoihin, jotka olen järjestänyt hänen kunniakseen. Myös neuvonantaja Haman on tervetullut.

Ester järjestää pidot kuninkaalle ja Hamanille

Kuningas ja Haman noudattivat kutsua. Ruoka oli erinomaista. Haman tunsu itsensä tärkeäksi saadessaan olla mukana kuningattaren kutsuilla. Sinä yönä kuningas ei saanut unta. Hän kääntyi vuoteessaan, venytteli ja haukotteli, mutta uni ei tullut. Lopulta hän alkoi lukea muistikirjojaan. Niin hän luki myös miehistä, jotka suunnitelleet surmaavansa hänet. ”Olenko jo palkinnut Mordokain?” kuningas kysyi häntä palvelevilta hoviherroilta. ”Ette ole vielä”, he vastasivat.

Jumala varjelee omansa

Seuraavana päivänä Kserkses antoi Mordokaille kuninkaallisia vaatteita ja oman

hevosensa. Hamanin hän määräsi kulkemaan hevosen edellä ympäri kaupunkia ja huutamaan: ”Näin kuningas palkitsee sen, joka palvelee häntä hyvin.” Haman inhosi saamaansa tehtävää. Seuraavana yönä kuningas ja Haman menivät jälleen kuningattaren luo. ”Haluaisin antaa sinulle lahjan”, kuningas sanoi Esterille. ”Voit pyytää aivan mitä tahansa, vaikka puoli valtakuntaa.” Ester vapisi pelosta. Hän tiesi, että oli tullut aika puhua kuninkaalle juutalaisten puolesta. ”Haluaisin vain yhden lahjan – anna minun pitää henkeni ja salli kansani elää”, Ester sanoi. ”Minä olen nimittäin juutalainen, ja kuninkaani on antanut käskyn surmata meidät kaikki.” ”Kuka neuvoi minua antamaan noin hirmuisen määräyksen”, kuningas kysyi. ”Se oli tuo paha Haman”, Ester vastasi. Silloin kuningas suuttui. Haman yritti paeta, mutta palvelijat saivat hänet kiinni. ”Hän yritti surmauttaa kuningattareni, Mordokain ja kaikki muutkin juutalaiset. Pääsköön nyt itse hengestään!” kuningas jyräsi.

Mordokaista tuli seuraava kuninkaallinen neuvonantaja. Hänen neuvonsa olivat hyviä ja viisaita. Ja Herran kansa sai elää turvallisesti Persian maassa. Ester sai omakseen Hamanin omaisuuden. Ester iloitsi siitä, että oli jättänyt asiansa Jumalan hoitoon. Joka päivä hän kiitti Herraa varjeluksesta sekä itsensä että kansansa puolesta.

Kirjasta: Kuningatar Ester pelastaa kansansa

Teksti: Penny Frank

Suomennos: Esko Halivaara

Suomen evankelisluterilaisen kirkon v. 1992 Raamatun käännökseen sovittanut: Saija Simanainen